

Kmečka trgovina

Za poživitev lesne trgovine in industrije

Trgovina z lesom se ne razvija tako, kakor bi bilo to želeli. Zastoj je nastal v izvozu v Nemčijo in Italijo. Nemci nimajo denarja, da bi les plačevali izven kliringa, v kliringu pa prihajajo izvozniki prepočasno do kupnine. V Italiji pa je letos gradbena delavnost — privatna in državna — zelo majhna. V obeh državah se pač pozna velika izčrpanost, kar sta vse, kar sta posedovali, vrgli v oborožitev. To sedaj vpliva tudi na našo prodajo lesa. V Beogradu je bila v četrtletju seja strokovnega odbora za les, katere so se udeležili tudi predstavniki slovenske lesne trgovine in industrije. Razpravljalo se je predvsem o preureditvi naših trgovskih odnosov z Nemčijo. Slovenska delegacija je predlagala nekatere spremembe. Potem se je vršila razprava o odnosih z Italijo ter se je ugotovilo izboljšanje medsebojnega kliringa, kar vzbuja upanje, da bo mogoče naš izvoz v Italijo primerno povečati. Slovenski predstavniki so poudarili potrebo pogajanj s Švicco ter s prekomorskimi državami, da se dvigne izvoz našega lesa. Zahtevali so tudi znižanje prevoznine na železnici za celulozni in brusni les. Za našo pomorsko lesno industrijo pa bo važno, da se zanimajo za naš les zopet v večji meri mažarski uvozniki. Na Mažariko je poprej Avstrija veliko izvažala, sedaj pa ta izvoz polagoma zastaja.

Živina

Mesarji po mestih dvigajo ceno mesa — samo v Mariboru so ga podražili za 2 din pri 1 kg. Temu primerno bi se morala dvigniti tudi cena goveje živine, kar pa se žal nikjer ne vidi. Cene so ostale v splošnem stare. Na zadnjih sejnih je bil položaj sledeč:

Ljubljana: volji 3.75—5.75 din, krave 2.25 do 5.25, teleta 7—8 din. — Maribor: debeli volji 4.50 do 5.75, poldebili 3.60—4.50, plemenski 4.75—6, bikli za klanje 3.50—5 din, klavne debele krave 4—5.25, plemenske 3.50—4.50, klobasariče 2.50 do 3.50, molzne 3.75—5, breje 3.50—4.25, mlada živina 4.50—5.75, teleta 5.50—7.50 din. — Sobota: bikli 5—6, 4—5 in 4 din, telice 5—6, 4.50—5 in 4, krave 4—4.50, 3.50 in 2.50—3, teleta 5.50—6.50 in 5—6 din. — St. Jurij pri Celju: volji 5.50—6 din, 4—5, mlade krave 4—5.50, stare krave 2.25—2.75, teleta 6—6.50 din. — Ptuj: volji 5—6, krave 2.50 do 5.50, bikli 3.75—4, junči 4—5, telice 4—5.50, teleta 6 din. — Šmarje pri Jelšah: volji 5.50, 4.50 in 3.50, telice 5, 4 in 3.50, krave 4, 3.50 in 2.50, teleta 6 in 5 din. — Sevnica: volji 6, krave 4—5, junči 5—6 din. — Kranj: volji 6.25, 5.50 in 5 din, telice 6, 5.25 in 4.75, krave 5.50, 4.50 in 4 din, teleta 7.50 in 7 din. — Laško: volji 5—5.75, 5 in 4.50—4.75 din, telice 5.50—5.75, 5 in 4.50—4.75, krave 4.25, 4 in 3—3.75 din, teleta 6 in 5.50 din.

Svinje

Dočim se opaža, da pri živini cena zaradi pomanjkanja krme tu in tam že pada, je cena svinj, zlasti plemenskih, zelo čvrsta. Na mariborskem sejnu so se prodajali mladi prašički 5—6 tednov stari po 65—100 din, 7—9 tednov po 110—130, 3—4 mesece 150—210 din, 5—7 mesecev po 300 do 390, 8—10 mesecev po 420—490, eno leto po 710—820 din, 1 kg žive teže 6.50—7.25, 1 kg mrtve teže 8.50—11.25 din. — Na sejnu v Ptuj so bili pršutarji po 7.50—8 din, debele svinje po 9, plemenske 6.75—7.50 din za 1 kg, mladi pujski 6—12 tednov stari po 65—130 din. — V Posavju so mladi pujski po 160—180 din za glavo, špeharji po 9, pršutarji po 7 din za 1 kg. — Na Gorenjskem so cene svinj visoke. Špeharji so po 10.50, pršutarji po 8—9.50 din za 1 kg. — Tudi v Prekmurju so svinje drage. Špeharji so po 8.50 do 10, pršutarji po 8—9.50 din. — V Ljubljani so mladi prašički po 120—200 din komad.

Sirove kože in volna

Goveje sirove kože so po 10—14 din, telečje po 12—15 in svinjske po 8—12 din za 1 kg. — Ovčja volna, neopрана, je po 24—26 din, oprana volna pa je po 32—36 din za 1 kg.

Konji

Trgovina s konji je prav živahna ter je za lepimi, težkimi konji precejšnje povpraševanje. Cene so bile na zadnjih sejnih sledeče: v Ptuj 1300—8500 din, žrebeta 1200—2300 din, v Ljubljani 3000—3500 din, na Gorenjskem po 5000 do 6000 din za glavo.

Vino

Zaloge našega vina so zelo majhne, zlasti v Slovenskih goricah in na Dolenjskem, dočim ga je okrog Virštana in na bizeljskem področju nekaj več. Cene so zelo čvrste ter so postale enakomerne za vse Slovenijo. Tako danes ni skoraj dobiti namiznega vina pri kmetu izpod 5 din za liter na veliko, le v virštanskem področju se še prodaja po 4.50. Splošno pa se lahko reče, da so cene namiznemu vinu od 5—6 din, boljsemu sortiranemu vinu pa od 7 do 8 din za liter. — Gorice kažejo zaenkrat zelo lepo, zelenje se s prvimi toplimi majskimi dnevi jako hitro razvija, nastavek je lep in škoda po pozehi ni tako velika, kakor se je prvotno mislilo. — Cena fruškorogskih vin (Slavonija) je naslednja: navadno črno vino 3.80 din, skadarika in rizling 4—5 din, muškati 5.20 din za liter.

Polži

Za Prekmurje, Ptujsko polje, Haloze in nekatere druge kraje je nabiranje in prodaja polžev posebno za revne sloje precejšnjega pomena. Posebno družine z velikim številom otrok, ki so za iskanje in nabiranje polžev najbolj pripravi, zaslužijo s tem lep denar. Središče trgovine s polži je Čakovec. Polži se izvažajo največ v Francijo, kjer jih radi jedo. V lanskim sezoni so plačevali

Živinska krma

Zaradi neprestanega deževja in mrzle pomladi je trava v rasti zastajala, paše se ni, stare zaloge krme so že izčrpane, nova košnja pa bo slaba in tako je začela cena živinske krme močno narasčati. V enem tednu je skok cen zelo visok. Najdražje je seno na Gorenjskem, kjer imajo malo travnikov, pa je bila živina vsako leto ob tem času že na paši na planinah, sedaj pa je tam še sneg. Ponekod prodajajo seno po 125 din za sto kilogramov. Povprečno pa je v naših krajih sedaj cena za seno 70—80 din, za slamo 30—40 din.

V splošnem pa: cene poljskih pridelkov rastejo!

Naše čitatelje opozarjamo, da so cene vsem kmečkim pridelkom v porastu. Podražil se je krompir (na mariborskem trgu se prodaja merica po 9 din), podražila so se druga živila, prav bi bilo, da se podraži tudi živina, ki je sedaj tako nizka v ceni, dočim mesarji dražijo meso. Prav tako je tudi pri vinu, pri živinski krmi. Kmetje naj ne dajejo pod ceno, ker se bodo drugače z draginjo, ki je zavladovala po mestih, okoristili samo prekupčevalci in trgovci!

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Veljavnost plačila kupnine zastopniku prodajalke. R. S. K. v Solčavi. Od Kletarske družbe ste izpotovali njenega zastopnika kupiti vino, kupnino izročili temu zastopniku, Kmetarska družba Vas pa terja na ponovno plačilo, češ, da od navedenega zastopnika, ki da sploh ni več njen zastopnik, ni sprejela nikakega denarja. — Ako je bil navedeni zastopnik trgovski pooblaščenec ali trg. potnik Kletarske družbe, za katero skoro gotovo velja določba trgovskega zakona, tedaj velja zakonita domneva, da je bil zastopnik pooblaščen sprejeti kupnino za blago, ki ga je on prodal. Le ako je naročnica ali faktura vsebovala kako nasprotno določbo (n. pr. da zastopnik ni upravičen k sprejemu kupnine, ali da veljajo le plačila neposredno družbi), ali ako ste na kak drug način zvedeli, da zastopnik ni upravičen k sprejemu denarja, odnosno, da ni več zastopnik družbe, tedaj bi morali kupnino še enkrat plačati, ako jo je zastopnik poveril — sicer pa ne.

Carinske in monopolne kazni; jamstvo očeta? S. Simon v J. Vaš polnoletni sin je brez Vaše vednosti šel preko meje in ob povratku prinesel s seboj zavojček avstrijskega tobaka, štiri cigarete, nov nahrbtnik in novo pletenko. Dravsko finančno ravnanstvo ga je obsodilo na plačilo 1119 din, terja pa plačilo tudi od Vas (ker sin nima premoženja); finančarji so Vam zarubili živino in že določili dražbo. — Za kazniva dejanja, ki jih zagreši polnoletni sin brez deležništva očeta, oče nikakor ne odgovarja. Predvsem bi morala tudi zoper Vas iziti kazenska odločba, zoper katero bi se mogli z uspehom pritožiti. Ako je obsojen le sin, tedaj se v izterjavo njemu naložene kazni ne sme voditi izvršba v Vašo imovino. Ako so bodisi pomotoma, bodisi namenoma zarubili Vašo imovino in prošnja pri starešini finančne kontrole na ustavitev izvršbe ne pomaga, vložite takoj izločitveno tožbo (lahko na zaplato) pri sodišču zoper državni erar ter hkratu predlagajte takojšnjo odločitev izvršbe, odnosno prodaje zarubljenih predmetov z utemeljitvijo, da Vam preti nepopravljiva škoda.

Služba pri granicarjih. F. Hraštak. K mejni četi se sprejemajo jugoslovanski državljani, ki so dobrega obnašanja, zdravi in za službo sposobni, ki so že odslužili svoj kadroviški rok, ki niso preko 30 let stari (ako so redovi ali kaplari) ali ne preko 35 let (ako imajo višjo črto) in ki se zavežejo, da bodo najmanj tri leta služili pri mejni četi. Prošnjo za sprejem morate nasloviti na poveljnika graničnih čet v Skoplju.

Podpora pri vojakih obolelemu. J. Plevčak. Vaš sin je lani nastopil vojaško službo; pri vojakih je zbolel, nakaš, so ga začasnoma odpustili ter poslali domov. Doma leži bolan in potrebuje dobro hrano. Vprašate, ali in kje bi mogli dobiti tako podporo za svojega bolnega sina. — Vojaška oblast sama skrbi za bolne vojake v voja-

ških bolnišnicah, ako smatra, da so oboleli pri vršenju službe. Ako pa smatrajo, da si je vojak nakopal bolezen po lastni veliki malomarnosti ter ga pošljejo domov, mu ne dajo nikake podpore. Kolikor vemo, ne obstoja nikak fond za podpore, kakor ga Vi želite.

Pokojnina vdove po občinskem uslužbenecu. J. G. v T. Občinski uslužbenec, star 68 let, s 27 let službe, je že devet let poročen. Žena je 20 let mlajša od njega ter jo strašijo, da v primeru smrti omenjenega moža ne bo dobila nikake pokojnine, ker je za toliko let mlajša od njega. Vprašate, da-li res zakon kaj takega določa. — O kakih taki zakoniti določbi nam ni nič znane. Žena bo pokojnino vsekakor dobila, ako ne bo morda ob času smrti moža sodno ločena od njega po svoji izključni krivdi. Izgubila pa bi pokojnino, če bi se vnovič omožila; ako bi vstopila v državno, banovinsko ali občinsko službo, dolder bo služba trajala, ali v kako drugo službo, če bodo presegali službeni prejemki trikratni iznos na njo odpadajoče pokojnine; nadalje z obzidbo radi kakega kaznivga dejanja, zaradi katerega bi tudi njen mož bil izgubil osebno pokojnino, in končno z izgubo državljanstva.

Vknjižba na dedščino. A. Koren. Delodajalec Vam že od leta 1934 dolguje 500 din; je v nezanesljivi razmerah in vprašate, ali se ne bi mogli zavarovati z vknjižbo na njegovo dedščino. — Ako je dolžniku dedščina že prisojena, posežete lahko po njej z rubežjo, plačilno prepovedjo tretjedolžniku in predkazom Vam v poteg; ako je zastavna pravica za to dedno terjatev kje vknjižena, lahko dosežete vknjižbo nadzastavne pravice. To vse velja, ako ste svojo terjatev že iztožili, odnosno imate že izvršilni naslov. Ako slednjega še nimate, Vam lahko dolžnik cedira del svoje dedščinske terjatve in sam dovolj vknjižbo podzastavne pravice. Izvršilni naslov lahko dosežete s sodno poravnavo ali s plačilnim poveljem, seve tudi s tožbo, odn. sodbo.

Akontacije za les in zaščita. I. Rutar. Za lesnega veletrgovca ste kupovali les, pri čemur Vam je dal večji znesek na kredit v manjših obrokih proti podpisu kreditnega pisma in zemljiško-knjižnem zavarovanju, napisal pa je na pobutnice za ceno za les. Vi izpolnjujete vse pogoje zaščitenega kmeta, a navedeni upnik Vam zaščite ali 50% znižanja noče priznati, češ, da gre za trgovski dolg na blagu. — V predmetnem primeru nikakor ne gre za dolg, ki bi izviral iz nakupa blaga na up, ker se pod blagom razumejo le življenjske potrebščine (kakršne so človeška in živalska hrana, pohištvo, obleka), orodje in kmetijske priprave, ki se ukoriščajo samo z uporabo človeške in živalske moči. — Vam se zaenkrat ni treba brigati za dosego znižanja in plačilo, marveč počakajte na tožbo, kjer boste ugovarjali, da Vam pričiše zaščita; v tem primeru Vam mora upnik izročiti najprej novo zadolžnico, nakaš šele morate plačati zapadle obroke.

Železna ruda najdena. A. M. Z. v J. Na svojem posestvu ste našli rudo, o kateri domnevajo razni ljudje, da je železna ruda. Radi bi jo vnovčili, pred tem pa dognali, ali gre res za železno rudo in pod kakšnimi pogoji bi jo spravili v promet. — Pošljite vzorec najdene rude na mineraloški inštitut ljubljanskega vseučilišča, in sicer na roke g. asistenta p. Janeza Žurge. Ta bo rudo pregledal ter Vam sporočil, ali je kaj vredna ali ne. Prosite ga hkratu, naj Vam sporoči, kdo bi bil interesent za Vašo rudo.

Pomoč vajencu, obolelem po krivdi mojstra. F. Križanec. Vaš sin je bil vajenec pri nekem mojstru, s katerim je moral preko Sotle po službenih opravkih, pri čemur se je zmočil do kolen, domov prišedšemu pa je mojster naročil, naj takoj začne sekati drva, ne da bi mu prej pustil, da se preobleče in preobuje. Sin se je tako prehladil, da je moral v bolnišnico. Vprašate, kam naj se obrne za pomoč. — Niste povedali, kako pomoč želite. Ako bi radi prisilili mojstra, da nosi stroške, ki jih imate radi bolezni svojega sina, smatramo, da bi utegnili s tožbo uspeti, ako je mojster sina res takoj poslal na delo, ko je prišel premočen domov, ker je mojstrova dolžnost, da pazi tudi na zdravje vajenca; v predmetnem primeru pa je zagrešil mojster veliko malomarnost, ko ni poskrbel za to, da se ta ain-vajenec preobuje in preobleče. Predvidevati je moral, da se bo utegnil prehladiti in si nakopati kako bolezen. Ako želite še kaka druga pojasnila, nam pišite.

Drevje ob meji. Alojz Korpič. Iz pletenega plotja, ki že dolga leta tvori mejo med Vašimi in sosedovimi travniki in sadonosniki, se je v teku let zaplodilo hrastje, ki Vam hkratu z akacijami, ki jih je sosed zasadil, dela velike neprilike pri sušenju krme, pri košnji, ter ovira rast trave in mladih sadnih dreves. — Imate le pravico posekati vse veje, ki segajo v Vaš zračni prostor ter izruvati korenine v Vaši zemlji (seve tudi drevo, ako stoji na Vašem zemljišču in Vam ne prija; opozarjamo Vas, da so vsa na Vašem svetu stoječa drevesa Vaša last, čeprav jih je zasadil sosed, ali kdo drugi); v kolikor Vam delajo drevesa, stoječa na sosedovem svetu, senco, ne morete zoper to ničesar ukreniti — vsaj ne brez dogovora s sosedom.

Izterjava dolga — strah pred zaščito. K. A. v S. p. O. Ako Vašemu dolžniku zaščita ne pritiče, lahko iztožite vso glavnično terjatev in vse dogovorjene 5% obresti, ako jih je res po preteku triletnje zastaralne dobe priznal in obljubil plačati, ker se je s tem odpovedal ugovoru zastaranja. Ako pa dolžniku zaščita pritiče (ako so ob času nastanka dolga in 26. septembra 1936 njegovi obdavčeni dohodki izvirali pretežno iz kmetijstva — izjem in detajlov ne bomo ponavljali — in ni v boljšem gnetnem položaju nego Vi), smete zahtevati le polovico glavnične in dogovorjenih

obresti do 19. aprila 1932 po stanju z dne 20. aprila 1932, nadalje v celoti 5% obresti od 20. aprila 1932 do 23. novembra 1933, 1% obresti od 24. novembra 1933 do 26. septembra 1936, od tega dne naprej 3% obresti — a v 12 letnih obrokih! Predvsem morate sestaviti zadevni obračun ter ga z novo obveznico izročiti dolžniku — eventualno potoma pristojne občine. Sebe po podpisu nove obveznice od strani dolžnika (alco ne bi hotel podpisati pri občini, morate stvar spraviti pred sodišče — nesporni oddelek) je dolžnik dolžan plačati dotlej zapadle obroke (prvi je zapadel v plačilo 15. novembra 1936, drugi 15. novembra 1937). Ako jih ne bi plačal po preteku danega mu 15 dnevnega dodatnega roka, ga zamorete tožiti pred pravnim sodiščem na plačilo celotnega ostanka (vseh, torej eventualnih -2 obrokov).

Potrebna šolska izobrazba občinskega tajnika. Zadrugar. Od 1. januarja 1937 se smejo za občinske tajnike postaviti v mestnih, tržkih, zdraviliških in takih občinah, ki imajo 3000 ali več prebivalcev, le osebe, ki imajo vsaj popolno srednjo ali tej enako strokovno šolo z zaključnim izpitom, tri leta pripravljalske službe ter dovršeni tečaj iz § 91 zakona o občinah. V podeželskih občinah, ki imajo do 5000 prebivalcev in kojih davčna osnova ne presega 150.000 din letno, ter v ostalih, prej ne navedenih občinah, se smejo postaviti osebe, ki imajo vsaj štiri razrede srednje ali njej enake strokovne šole, tri leta pripravljalske službe ter dovršeni tečaj iz § 91 zakona o občinah. — Zahtevano kvalifikacijo lahko spregleda ban s svojo odločbo, vendar jo pa izda samo takim občinskim uslužbencem, ki so že vsaj pet let odlično vršili službo občinskega tajnika.

Organist in prodaja zbranega vina. Š. A. v S. Pri zbirci ste dobili večjo količino vina in vprašate, pod katerimi pogoji ga smete prodajati. Doslej ste ga prodajali brez kakve omejitve na golo prijavo, slišali pa ste, da baje taka prodaja ni več dovoljena. — Ker ne gre za vino lastnega pridelka, ga Vi sploh ne bi smeli prodajati, ne v količinah nad pet litrov in ne glede na to, ali plačate trošarino ali ne. Ako bi finančna oblast zvedela za to prodajo, bi Vas kaznovala. Seve morate na vsak način, ako vino prodajate, plačati banovinsko in občinsko trošarino, ker bi sicer dobili še posebno kazneni radi neplačanja trošarine. Banovinska trošarina znaša 1 din; koliko znaša občinska, pa povprašajte pri Vaši občini.

Državna služba. J. Kramberger. Imate sina, ki bi ga radi spravili v katerokoli državno službo. Kam in kako se delajo prošnje za posamezne službe, smo na tem mestu že večkrat pisali in o priliki še bomo. Kje in kdaj bo prošnja uspešna, Vam pa žal ne moremo povedati. V kolikor bi sin dobil rad službo pri pošti, mu utegne dejstvo, da je bil pri vojaki nadzornik telefonske divizije centrale, vsekakor koristiti.

Vreče z dečki so obesili oslom na sedla. Zaman je bil ves jok. Če se je kateri le preveč cemeril, ga je stari Turek, ki je korakal ob strani, oplazil s svojo brezovko. Matjažku se je stiskalo srce, ko se je poslavljaj od prelepih domačih krajev.

Čez dolgo vrsto dni so prišli globoko v turško deželo. Po golih brdih so samevale umazane vasi z razdrapanimi kočami. Cerkev nobene. Mesto belih stolpov so štrleli v nebo šilasti minareti turških molilnic. Po cestah so se klatili lačni psi in karavano besno oblajali. Gonjači so se jih komaj otepali, da niso popadli živine in dečkov.

(Dalje prihodnjic)

Našim malčkom

Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

Ko so kmetje-stražarji opazili bežečo turško vojsko, so se veselo oddahnili. Tudi vsi ostali so se z novim upanjem in novo vnemo vrnili v razdejane vasi, popra-

19 vili koč, znova pozidali oskrunjeno in razdejano cerkev in znova zorali poteptana polja.

Turki so naglo zbežali. Pustili so za seboj le prazno taborišče. Ves plen, ki so ga bili naropali, so že prej odpravili v svoje dežele, na jug.

S premogom v pekel

Dva Prekmurca sta potovala v Ameriko. Na vožnji po morju eden umre in — kakor je navada — so ga potopili v morje. Ker pa za obtežitev ni bilo pri roki primerne železe, so privezali na mrljica kos premoga. Ko je drugi Prekmurec to videl, si je rekel:

»Revež! Da boš prišel v pekel, to sem vedel; ampak da boš moral premog kar s seboj prinesiti...«

Skrivalnica

Kam je izginil stanovalec?